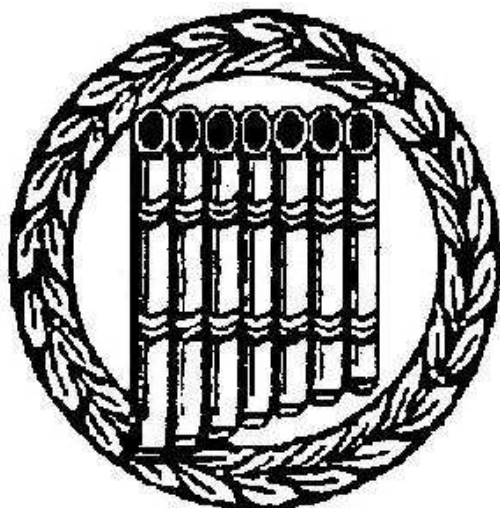

ROČENKA

kmene dospělých

2006

Příloha Kmenových novin OS část B

Sestavil Jiří Žáček-Gog, člen 1. OS klubu Přátelé Vavry a zpravodaj náčelnictva kmene KD, za použití zdrojů: sborníku *Historie českého skautingu slovem a obrazem*, časopisu *Skaut-Junák*. Na autorských příspěvcích se podíleli: ■ Vlasta Macková: *80 let českého dívčího skautingu 1915 až 1995* ■ Vladimír Köhler-Mika *Skautská hlídka Chlumeckých listů* ■ Miroslav Pergler-Dany *Nezapomínejme, stále si řípomínejme* ■ Vlasta Macková: *Za Martou Kubiasovou*.

Úvod

Máte před sebou druhou (B) část Ročenky kmene dospělých 2006. Oproti své první části je trochu útlejší, není to proto, že by nebyl dostatek materiálů. Ten, kdo se jen trochu zajímá o historii ví, že tato disciplína nemá nikdy svůj konec, ale ani svůj počátek. Vždy bylo ještě něco před tím o co jsme se zajímali. Jde pouze o to, že některá témata jsou prostě zajímavější, třeba pro své nové pohledy, nebo že jde o námět který se dostává do popředí např. s výročím určité události. Dá se tedy předpokládat, že módními náměty po nějakou dobu budou témata související se stým výročím vzniku skautingu. A tak můžeme očekávat „novinky“ ze dvou titulů jednak probíhajícího významného výročí, ale také proto, že by mělo dojít ke kvalitativní změně ve vlastní práci těch, kteří se zabývají vyhledávání, třídění, ukládání ale i zpřístupňování „památek“ souvisejících se skautingem u nás. Mám na mysli vznik Skautského institutu A.B.S, který bude mít (alespoň z počátku) čtyři sekce. Archivně-dokumentační, muzejní, knihovní a sekci badatelskou (historicko-výzkumnou). V souvislosti s těmito činnostmi již spolupracuje S I ABS s Obecním úřadem v Nižboru na vytvoření stále skautské expozice „o historii českého skautingu“ v prostorách zámku Nižbor. Máme se tedy na co těšit.

HISTORIE ČESKÉHO SKAUTINGU

Podle publikace historie českého skautingu slovem i obrazem 1990

Vydáno u příležitosti konání IV. junáckého sněmu 1990. Věnováno památce bratra Josefa Horkého-Marabu z Příbrami, členu náčelnictva Junáka, doživotního člena Svojsíkova oddílu a člena skautských historiků (zemřel 26. března 1990)

PO SKAUTSKÝCH CESTÁCH

Pokrokové myšlenky a názory na přesnou výchovu mládeže jsou velmi starého data. Můžeme je sledovat v uplatňování nových snah a výchovných proudů už od 16. století. A ve všech těchto reformátorských tendencích s překvapením shledáváme myšlenky totožné nebo alespoň podobné těm, které obsahuje skauting.

Tak již Francois Rabelais (1495 - 1553) francouzský lékař a spisovatel klade důraz při výchově dětí nejen rozvoj rozumu, ale i na výchovu těla a vkusu a prakticky také svoje názory se skupinou mladých provádí. Jan Amos Komenský (1592 - 1670) - učitel národů, ve svém díle přináší mnoho myšlenek skautingu blízkých a v „Informatorium školy mateřské“ dokonce nalezneme jistou paralelu skautského zákona.

Jean Jacques Rousseau (1712 - 1778), francouzský filosof, pedagog a spisovatel, zase klade důraz na návrat k přírodě, návrat k přirozenému životu i ve výchově dětí. Zvláště v knize „Emil, čili o výchově“ konfrontuje negativistické stránky civilizace se svými pedagogickými myšlenkami. Později přicházejí další - Spencer, J. Ruskin, R.W. Emerson a H.D. Thoreau (1817 - 1862), kteří proklamují a prosazují své myšlenky na moderní výchovu mládeže.

Praktickými pokusy o prosazení těchto myšlenek se zabýval německý pedagog Johan Bernhard Basedow (1724 - 1790) ve svém výchovném ústavě Filantropinum a bývá označován za prvního táborníka v Evropě, neboť se svými žáky dva měsíce tábořil ve volné přírodě.

Švýcarský pedagog a spisovatel Johann Heinrich Pestalozzi (1747 - 1827) zase ve svých ústavách spojil vyučování s praktickou prací a tvorbou. Své pedagogické vyznání uložil do své knihy „Jak Gertruda učí své děti“ (1801).

Snahy všech těchto reformátorů nebyly organizované, byly velmi ojedinělé nebo po výtce literární, snad jen H. D. Thoreau ve svém Waldeku prakticky dokonale provedl návrat k přírodě a důsledně spojil své teoretické zásady s praxí.

A tak počátkem 20. století museli přijít dva praktikové, aby naplnili znepokojené myšlenky těchto předchůdců. Byli to Američan E. T. Seton a Angličan R. Baden-Powell. Oba, nezávisle na sobě, vytvořili hnutí mládeže kupodivu velmi si blízká, takže došlo k tomu, že se tato hnutí navzájem doplňovala. A nejen to, hnutí se šířila z Ameriky a Anglie téměř do celého světa. Vznikl skauting.

V Americe založil E. T. Seton (1860 - 1946) přírodopisec, cestovatel, malíř a spisovatel roku 1902 organizaci „Woodcraft Indians“. Programem tohoto výchovného hnutí byla samostatnost dětí a sžití s přírodou s indiánskými prvky. Napsal řadu knih o životě zvířat v přírodě, které většinou byly přeloženy do češtiny a v knize „Dva divoši“ popisuje život dvou chlapců v americké přírodě. Také některé evropské organizace mládeže přijímají tuto výchovnou metodu, přizpůsobovaly si jí však obvykle svým podmínkám. Roku 1916 po jisté stagnaci hnutí předělává E. T. Seton „Woodcrafts Indians“ na The Woodcraft League of America“ velmi dobře organizovanou.

V Anglii zatím po seznámení s rodícím se americkým směrem skautingu roku 1907 zakládá Robert Baden-Powell (22.2. 1857 - 8.1. 1941) anglický jezdecký důstojník, podle vlastních životních zkušeností a pozorování, nový směr výchovy „scouting“. Klade důraz na některé přirozené vlohy dětí, kdy hrou se snaží vychovávat charakterové vlastnosti, tělesnou otužilost, smysl pro „fair play“ a snaží se dát hnutí pevnou organizační strukturu. Vydává v roce 1906 první příručku pro skauty „Scouting for Boys“, která se stala základní dílem pro anglické skauty, ale i pro skauty na celém světě. Baden-Powell zde rozvedl heslo „Skauting je hra“ do celé řady povinných i dobrovolných zkoušek a skautským zákonem, který je mravním základem skautingu, vytvořil radostnou výchovnou metodu, kterou si v průběhu let osvojila a za svou přijala mládež celého světa a dodnes se ukázala nepřekonanou. Roku 1907 vede Baden-Powell první tábor skautů na ostrově Brownsea. Mládež, dosud uzavřená v městech, v často nevyhovujících životních podmínkách, dostává se na zdravý vzduch na slunce, do hor, na břehy řek a moří a zde v táborech žije svým vlastním samostatným životem, odkázána pouze na svojí vlastní píli a práci. A nejen to. Dostává se jí především výchova mravní, výchova k čestnosti, pravdomluvnosti a kázní, což je vlastně hlavní poslání skautského hnutí. Bouřlivý rozvoj skautingu r. 1910 a dále budí pozornost tou měrou, že pedagogové z různých evropských zemí se jezdí do Anglie přesvědčit o přednostech skautské výchovné metody. Současně od roku 1910 se šíří dívčí skauting „Girl Guides“. Po první světové válce roku 1920 se scházejí skauti z celého světa na první setkání v Londýně, I. skautské Jamboree. V té době si razí světem heslo „zpět k přírodě“, ven ze školních lavic a začouzených dílen, ven do lesů, na slunce, na břehy rybníků a řek.

Pro naše chlapce nastává těžký boj. Rodiče brání, nechápou náhlou změnu, vždyť dosud stačilo vyjít si s dětmi na nedělní vycházku do parku, nebo do zahradní restaurace. Chlapec se však nevzdal, touha a volání po romantice byla velmi silná, a proto žádal a chtěl, plakal a prosil o dovolení, o kývnutí hlavou, aby si mohl jít hrát a zazpívat si „sluníčko již vstává, dobré jitro dává, hopsa hoši na palouček, raz, dva, vysvléci se do plavek, zase si hrát a zase pochodovat, zase zpívat a zapálit si svůj první táborový oheň“.

Byl to boj těžký, ale vítězný. Tito malí chlapci pomohli zbourat bariéry nepochopení, starých zvyklostí a otevřít brány novým výchovným metodám, které přijali za své tito mladí chlapci a všichni ti starší, kteří se rozhodli je vést. A děvčata, ta bojovala ještě o něco déle.

Nová výchova mládeže, skauting, získává si mládež i dospělí a rychle se šíří do všech zemí. Roku 1911 odjel 35letý profesor žižkovské realky Antonín Benjamin Svojsík do Anglie. Zajímala ho mimoškolní výchova mládeže, kterou v Anglii uváděl v život R. Baden-Powell pod názvem skauting. Navštívil skautské tábory, získával zde první poznatky této nové výchovy mládeže. Z Anglie přijíždí naplněn elánem s konkrétní představou této nové výchovy a přiváží také příručku R. Baden-Powella „Scouting for Boys“. Po prvních informačních člancích v novinách, vychází u nás hned 1. února 1912 první skautská brožura „Český skaut“, kterou napsal A.B. Svojsík. V záhlaví této publikace uvádí motto: „Zdravá, ušlechtilá mládež je nejdůležitějším problémem českého národa.“

V květnu 1912 vychází stěžejní dílo českého skautingu „Základy junáctví“ od zakladatele našeho skautingu profesora A.B. Svojsíka (obálku nakreslil Mikoláš Aleš) za autorské spolupráce četných našich nejlepších pedagogů a spisovatelů.

Byly zakládány první skautské oddíly v Praze a později i na českém venkově v Třebechovicích p. O., v Nymburce, v Jičíně, v Domažlicích a v Berouně. Téhož roku v červnu táhne skupina chlapců těžkou dvoukolovou káru po černokostelecké silnici, aby pod hradem Lipnicí postavila první skautský tábor, který trval sedm týdnů. Následujícího roku 1913 vychází brožura A.B. Svojsíka „Den v táboře junáků“, ve kterém je zdařile vyličen život v prvním skautském táboře. Bratr náčelník vypráví:

„Náhle silný, táhlý zvuk ozve se mýtinou. Hoch vzhlédne, naslouchá a sotvaže zvuk zazní opět, dosti důvěrně jej napodobí. Na odpověď netřeba dlouho čekat, hoch láká neznámého tvora k sobě stále blíže, slyšeti je slabé zapraskání suchých větví v houštině a již vychází graciosným krokem srnka se skotačivým kůzlem ze setmělého lesa. Zaraženě stane a okem, v němž je plno mateřské péče a úzkosti, pohlédne na lesního hosta. Hoch stojí nehybně, jen srdce tluče mu bouřlivě a hrud' dme se radostí nad idylickým obrázkem, jenž před ním se objevil a bleskem opět zmizel. Jasní se. Je velmi časné ráno, ale celá příroda chvěje se v předtuše krásného, jasného dne. Nic se nehýbe, i ptáci jakoby se báli, hlásí se odkudsi z lesa a dole jen slyšeti je zvonky přes kamene žblunkajících vod. Ale v tom udeřily první paprsky slunce do zelených stropů tajemného toho lesního chrámu a ozářily mlčenlivý les velebnou nádherou své nadpozemské záře. Vše oddechlo z hlubokého a budí se z těžkého snu. Šum stromů rozehrál se jako obrovské varhany a ptáci rozezpívali se v jásavé hymně ranní“.

Pevnější organizační základy prvních skautských oddílů byly položeny vytvořením samostatného spolku Junák - český skaut v červnu 1914 na schůzi v Umělecké besedě v Praze. Prvním starostou byl zvolen městský fyzik Dr. Čeněk Klika. Na podzim téhož roku začala se scházet skupinka prvních skautských pracovníků, kterým prof. A.B. Svojsík přednášel o skautské výchově a podnikal s nimi vycházky do okolí Prahy. Mezi prvními skautkami byly dvě význačné pracovnice dívčího skautingu prof. Emilie Milčicová a Vlasta Štěpánová-Koseová.

Veřejnost přijímala tuto novou výchovnou metodu různě. Jedni se smáli nahlas (a hodně dlouho) a Humoristické Listy v celostránkových obrázkových seriálech přinášely zprávy o moderních cikánech, druzí vyčkávali až „co z toho bude“ a třetí - nejpřednější pedagogové té doby, univerzitní profesori Dr. Čáda, Dr. Fr. Drtina, Dr. Josef Thomayer, Dr. Karel Weigner, spisovatelé a odborníci v tělesné výchově, ti všichni řekli rozhodně ano, to je to, co naše mládež potřebuje.

V lednu 1915 byl ustanoven při spolku Junák - český skaut též „Dívčí odbor“, jehož první předsedkyně byla Dr. Berkovcová. A již téhož roku naše skautky si vybudovaly první letní prázdninový tábor na louce nad Živohouští. Byl to odvážný podnik v době svatové války, kdy

nedostatek potravin byl pociťován těžce, zkušenost žádná, odvaha však zvítězila a na zde získaných zkušenostech byl vybudován náš dívčí skauting.

Také 15. leden je pro nás datem velmi významným, toho dne bylo vydáno první dvojčíslo českého časopisu Junák, které skauti přijali se stejným nadšením a zájmem jako roku 1968, a jehož tradice pokračuje až do dnešních dnů.

I. světová válka zastavila rozvoj skautingu. A. B. Svojsík musel odolávat nátlaků vojenských kruhů, které chtěly skautské hnutí militaristicky využít. Stejný nátlak vyvíjely promonarchistické kruhy rakouské. A. B. Svojsík naopak řídil pouze charitativní činnost skautů ve prospěch raněných a rodin, jejichž otcové byli odveleni na frontu, a dbal také na národní uvědomění všech členů skautského hnutí. Do konce války uspořádal ještě několik národních skautských propagačních táborů ve Stromovce a na Císařské louce v Praze.

Radostné a slibné začátky skautingu ochromila I. světová válka a hroby četných vedoucích skautských oddílů najdeme na bojištích v celé krvácející Evropě.

28. října 1918 začíná nová epocha národních dějin i dějin skautingu. V ten den naplnilo se skautské heslo „Buď připraven“! a 300 skautů se dalo plně do služeb Národního výboru v Praze, kde vykonávali ve prospěch rodící se republiky kurýrní, spojařské, pořadatelské a doručovatelské služby. Tuto pohotovost dokazují vydané skautské známky „Pošta českých skautů ve službách národní vlády“.

7. června 1919 byl založen Svaz junáků-skautů RČS a náčelníkem byl zvolen A.B. Svojsík. Začalo se pracovat znovu, ve svobodné vlasti. Těžká válečná léta dlouho zanechávala stopy na zdraví dětí i dospělých. Pomalu, ale poctivě a solidně byly stavěny základy obnovené skautské organizace mládeže a každý výsledek byl doslova vydřen jen opravdovou láskou k práci, bez podpory a subvencí a proto z každé vykonané práce jsme měli velkou radost. Co bylo radosti mezi chlapci, když si mohli ze svých nastřádaných dvacetihaléřových příspěvků zakoupit kotlík, míč, nebo dokonce stan.

O skautskou výchovu mládeže začaly se zajímat tělovýchovné organizace, politické strany i jednotlivci, a tak záhy vznikají u nás malé i větší samostatné organizace, spíše ke škodě, než k užítku dobré práce. Naše největší tělocvičná organizace Sokol dívala se na vzrůstající skautské hnutí s určitými obavami a viděla v něm určitou konkurenci. Byly činěny přípravy, jak tyto dva výchovné směry spojit v jeden. V některých sokolských jednotkách začali cvičit vedoucí skautských družin se svými chlapci jako samostatná družstva a zdálo se, že k splynutí opravdu dojde. Jasným dokladem toho je, že ČOS již roku 1920 (!) vydala vlastním nákladem stěžejní dílo zakladatele českého skautingu A.B. Svojsíka a jeho spolupracovníka Jana Nováka „Základové skautingu“ o 608 stranách, které autoři věnovali sokolskému dorostu. S konečnou platností rozhodla však schůze župních náčelníků ČOS, která nedoporučila zavést skauting do Sokola v plném rozsahu s odůvodněním, že skauting je „něco cizího, co nevzniklo v lůně české země“. Tímto rozhodnutím ČOS dokázala, jak pomalu do tělovýchovných metod pronikaly nové moderní prvky, oč v tom směru byly průbojnější a pokrokovější FDTJ a DTJ, které pro svojí mládež skautskou výchovu zavedly, a DTJ dokonce ještě po roce 1945 obnovily. Tímto rozhodnutím obě organizace pracovaly vedle sebe, první s početnými dobře vedenými cvičitelskými sbory pro káňata až po starou gardu, s velkou většinou dospělého členstva věrně oddaného po celé generace myšlence sokolské, tělocvičnami, hřišti, světlem a teplem v zimě, velkou možností finančních výdělků, nutných pro tak rozsáhlou výchovnou činnost, druhá jen s nadšenými a nesmírně obětavými vedoucími, kteří tu stáli bez kluboven, herního nářadí a nedostačujícím stanovým materiálem, pozůstávajícím většinou ze starých stanových pláten čas od

času vyřazovaných armádou, které zůstaly po c. k. armádě rakouské. Naše předmnichovské vlády měly však ve svých finančních rezervách dosti peněz, aby mohly sanovat všechny ty finanční a hospodářské aféry, kterých bylo víc než dost, ale pro svojí mládež, budoucí svoje občany, měly tak „veliké“ subvence, že to vzbudilo pozornost jejich vlastních zástupců v parlamentě, kteří interpelací dokázali, že se vydalo na podporu výchovy desítek tisíců mládeže tolik, kolik stálo vydržování dvou a půl erárního koně ročně.

Teprve časový odstup několika roků dokázal, že to bylo pouze přílišné sebevědomí představitelů ČOS, které zmařilo dohodu se skautskou organizací a teprve tehdy, až nastal velký početní úbytek sokolského dorostu, musela ČOS sáhnout k tomu, co kdysi odmítla, k rozšiřování programů pro svůj dorost přibíráním skautských prvků (táboření v sokolských osadách, zkoušky zdatnosti a pod.).

První velkou poválečnou akcí Svazu junáků-skautů RČS byly národní skautské slavnosti v červnu roku 1922. Tehdy se poprvé rozjásala Praha skautským mládím a Císařská louka byla jeden velký skautský tábor.

Skautská hnutí zdárně zakotvila ve všech zemích celého světa. Nebylo třeba ani rozhlasových vysílačů, tisku, ani řečnických tribun a poměrně v krátké době byly založeny pevné základy světového hnutí mládeže, skautingu. Pro skautský program se rozhodovaly oddíly chlapců, skautů Eskymáků, stejně jako chlapci ze střední Afriky, nebo na téměř neznámých ostrovech v Tichém oceánu. Malý obrázek zakladatele světového skautingu a skautského desatera ve všech řečech světa visel na stěnách kluboven ve všech kontinentech.

Světová skautská škola, Mekka světového skautingu, anglický Gilwell, přitahovala skautské pracovníky celého světa, kteří po absolvování zakládali tyto školy ve svých vlastech a organizacích. Prvním naším absolventem této světové školy byl F.A. Elstner, známý skautský pracovník, cestovatel a spisovatel, který pak založil a vedl první Lesní školu RČS v Jemčině u Jindřichova Hradce roku 1923. Tyto Lesní školy pro výchovu skautských vedoucích, v zemích českých, na Slovensku i v Podkarpatské Rusi, daly stovkám svých absolventů jasné a pevné podklady pro práci s junáckou mládeží.

Na území Slovenska vznikl roku 1919 první slovenský oddíl v Žilině. Skauting se zde soustřeďoval hlavně při středních a měšťanských školách a pronikl do všech měst. Centrem hnutí byla Žilina, kde také bylo sídlo vedení - Miestonáčelnictvo pre Slovensko. Toto centrum se později přestěhovalo do Košic. Na jižním a východním Slovensku, kde byly silné menšiny maďarské národnosti, vznikaly oddíly maďarských skautů, kterým se podařili získat velkou část maďarské mládeže do svých řad. Slovenští skauti vydávali časopis Bud' pripravený, pro maďarské skauty vycházel časopis Tádortusz (Táborový oheň). Vůdčí osobností v počátcích slovenského skautingu byl Dr. Vladimír Šmilauer, profesor na reálce v Žilině. Náboženské církve zakládaly pro svoji mládež skautské oddíly a byla to v první řadě církve katolická, která za značné podpory církevních kruhů založila oddíly ve velké části Slovenska. Také evangelická církev augšpurkského vyznání měla svoje skautské oddíly. Katolíci vydávali časopis Skaut a evangelíci časopis s názvem Evangelický skaut. Dosti početnou skautskou organizací byli židovští skauti, kteří se dělili na tři samostatné organizační celky, z nichž nejagilnější byla organizace Hašomer - Hacair s časopisem Hašomer.

Skauting se v té době rozšířil i na Podkarpatskou Rus, kde vznikly skautské oddíly skautů národnosti ukrajinské, ruské, maďarské, židovské i české. Dokladem společné práce skautů různých národností a snášenlivosti byl časopis Junák - Cserkész - Plast tištěný společně v řeči české, maďarské a

ukrajinské. V letech 1935 a 1936 byly uspořádány u Svalavy nedaleko Mukačeva dvě Lesní školy vedené instruktory moravské a slovenské Lesní školy.

V pravidelných čtvrtletních obdobích schází se skauti z celého světa na svoje světové setkání (Jamboree), na kterých si staví svoje tábory a žijí takovým táborovým životem jako doma ve své vlasti, a dokumentují svoji skautskou vyspělost předváděním ukázek skautských disciplín, cvičením, závodů a her a večer pak na táborových ohních ukázkami národních tanců, zvyků a písní. Naši skauti zúčastňovali se těchto radostných slavností vždy s plným úspěchem. Tyto slavnosti mládeže z celého světa těšily se značné pozornosti vlád jednotlivých národů, obzvláště pak roku 1929, kdy bylo oslavováno 21. výročí založení světového skautingu. Světový náčelník R. Baden-Powell těšil se při této příležitosti vzácné pozornosti jednotlivých panovníků, vlád i universit, které mu propůjčovaly za jeho práci pro mládež světa svoje vysoká vyznamenání. Náš tehdejší čl. vyslanec v Londýně, Jan Masaryk, dekoroval zakladatele světového skautingu řádem Bílého Lva I. třídy. Vedoucí čl. výpravy na tomto jamboree, A.B. Svojsík, pronesl v rámci těchto významných skautských oslav jménem ministerstva školství a národní osvěty a se souhlasem ministerstva zahraničních věcí projev z kterého citujeme:

„Nejkrásnějším kulturním plodem, který Velká Britanie dala lidstvu Sirem Baden-Powellem je skauting chlapců a děvčat, ten nový život, čistý, silný a krásný, který se rychle rozšířil po celém světě. Vláda Republiky Československé je si vědoma jakou mravní oporou je skauting mládeži dorůstající v nejtěžších hodinách mladosti i po celý život, vyhlásila skauting za instituci všeobecně prospěšnou a přála by si, aby všechna mládež pobyla jistou dobu v družinách skautských, které jsou zřízené v našem státě pro příslušníky všech jazyků, národností a ras. Skautská výchova dokonalejšího člověka, vyznávajícího všechny ctnosti, kterých souhra tvoří pravé demokratické občanství, přináší skvělé výsledky na poli výchovy tělesné, rozumové a mravní a vytváří mohutnou ligu mládeže všech kulturních národů, jejichž vrcholnou snahou je všelidské bratrství a světový mír. Skauting osvědčil se za války a až prodchne pravým skautským duchem mládež všech národů, může vykonati velké dílo lidskosti též v dobách míru a sklánět napřáhnutá kopí ještě vždy ohrožující mír. Přejeme mezinárodnímu sjezdu skautů plného zduaru a mladému skautskému hnutí další mohutný vývoj v budoucnosti, aby dále prohluboval a upevňoval základnu světového míru v srdcích budoucích mužů a žen všech národů.

I Praha zažila v roce 1931 významné setkání skautů. Sjeli se sem skauti všech slovanských národů a v praxi demonstrovali bratrství. Nejpočetnější delegací na těchto Táborech slovanských skautů byla polská delegace počtem 2 000 členů, což je největší počet polské mládeže, která naši republiku navštívila. Táborů se zúčastnily také delegace evropských i zámořských skautů. Naše skautské ústředí bylo členem Svazu slovanských skautů, který vydával pro svoje organizace skautský časopis „Skaut slawiansky“ ve všech slovanských jazycích i v řeči lužicko-srbské.

Postupem času vzniká diferenciacie ve výchovném programu oddílů a v náplni práce pro starší skauty. Pozoruhodné výsledky vykazovaly oddíly vodních skautů. Náplň výchovy v těchto oddílech byla náročnější nejen svým plaveckým i lodním výcvikem, ale i technickou znalostí při stavbě vlastních lodí. Známá byla práce 5. oddílu vodních skautů Praha, který pod vedením dlouholetého skautského pracovníka Jaroslava Nováka - Braťky sjel mnohé české i slovenské řeky a proslavil se hlavně plavbou po Jaderském moři. V Bratislavě to byl 2. oddíl vodních skautů, jehož zakladatelem byl Albert Dutka, který později po studiích v Itálii jako první Čechoslovák získal hodnost doktora námořních věd. Po něm vedl oddíl prof. Dr. Antonín Stránský, autor příručky pro vodní skauty. pod jeho vedením oddíl sjel větší evropské řeky na lodích vlastní výroby a z Bratislavy podnikl dálkovou

plavbu až do Černého moře. Byl to oddíl velice vospělý a získal mnoho prvenství v atletice a odbíjené na Slovensku.

Starší skautky a skauti se začínali organizovat v klubech Old-skautů. Jejich program byl velice pestrý. Přes činnost na poli kulturním, společenským i sportovním až po pomoc oddílům jako instruktorský sbor, techničtí a tělovýchovní poradci. V některých odvětvích dosahovali velmi pěkných výsledků (Třeboň - házená). Duchovním vedoucím Old-skautů byl básník a spisovatel Dr. Josef Šimánek, autor několika významných skautských publikací.

V předvečer těžkých dnů našeho národa postihuje i skauting velká ztráta. 17.9. 1938 umírá zakladatel československého skautingu prof. A. B. Svojsík. Krátce po něm umírá jeho nejbližší spolupracovník a významný skautský teoretik a pedagog Jan Novák.

Nad touto radostnou prací zatáhly se podruhé šedé mraky nad Evropou, a celý kulturní svět v němém úžasu se dozvěděl, že se našel člověk, který rozhodl tuto skautskou organizaci ve své zemi zakázat. Byl to fašistický diktátor Benito Mussolini, který se obával, že tato skautská organizace by mohla být nebezpečnou jeho dobovačným plánům. My pak ještě dnes vzpomínáme na začáteční slova posledního pozdravu, který italsí skauti poslali skautům celého světa: „Za velkého mlčení všech vlčat a skautů svinuli jsme své vlajky..., ale věříme, že je budeme moci opět jednou rozvinout“. Je to celkem snadno pochopitelné, že pak následovalo v zákazech Španělsko, Německo, kde vlastně skautské organizace ani příliš nemohly svojí práci rozvinout, a další evropské státy. Děti dostaly do rukou pušky a za opasky dýky.

Obrázek nejenom o rozvoji, ale i o roztržštěnosti skautského hnutí u nás dáva seznam skautských organizací pracujících mezi světovými válkami. Oficiální skautská organizace, která byla členem Světového skautského hnutí byla: Svaz junáků - skautů RČS, Svaz junáků a skautek RČS, Junák, ústředí skautské výchovy.

Skautské organizace při politických stranách :

Spartakovi skauti práce (Komunistická strana)

Skauti DTJ (soc. demokratická strana)

Junáci Volnosti (národně socialistická strana)

Švehlovi junáci (agrární strana)

Sdružení československých skautů socialistů

Skautské organizace při náboženských církvích :

Římsko-katolická církev (oddíly české, slovenské, německé)

Evangelická církev augšpurského vyznání (na Slovensku)

Českobratrská církev

Československá církev

Skautské organizace židovské :

Telechet - Lavan (v Čechách)

Hašomer - Hacait (na Slovensku)

Ben Akiba (na Slovensku)

Brit - Trupeldor (v celé republice)

Hašomer - Kadimah (na Podkarpatské Rusi)

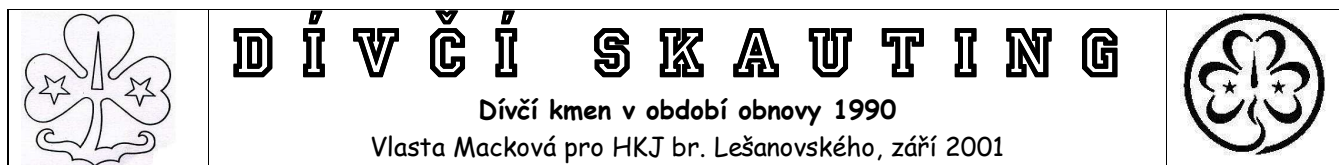
Skautské organizace národnostních skupin :

Polská, německá, maďarská, ukrajinská, ruská.

Skautské organizace jiné :

Obec Psohlavců a Horních Chlapců
Čsl. Obec Baden-Powellových skautů
Liga Lesní Moudrosti

Nutno podotknout, že tento výpočet není úplný, neuvádíme organizace malé, které zpravidla neměly dlouhého trvání, mnohé z uvedených často měnily svoje názvy, slučovaly se s druhými nebo zanikaly.

SVĚTOVÁ SESTERSTVÍ V RŮZNÝCH FORMÁCH, BAREVNÁ MOZAIKA WAGGGS

Milly Hawk Daniel, GIRL SCOUT LEADER (Vůdkyně skautek), léto 1991

Skautky USA se mohou chlubit počtem skautek i dospělých, který dosahuje počtu více než tři milióny. 118 národních organizací skautek představuje osm miliónů členek. Nejdůležitějším bodem každé konference je vítání nových členů. V Singapuru bylo za mimořádné členy přijato šest organizací. Oznámení, že jedním z těchto nových členů je Československo, vyvolalo zvláště velký ohlas. Československo bylo zakládajícím členem WAGGGS v r. 1928. Ale činnost skautek, podobně jako v dalších východoevropských zemích, byla zakázána v r. 1938 nacisty, a v době sovětského vlivu mohla probíhat jen tajně. V Československu, Maďarsku (které mělo v Singapuru dvě zástupkyně), v Polsku a jinde ve východní Evropě musely skautky „do podzemí“. Nyní s obnovením demokracie v této části zeměkoule se skautky znovu hlásí do světového hnutí. Vlasta Macková, náčelní českých skautek, přijela do Singapuru, posledně byla na světové konferenci byla v r. 1946.

Bylo to také v r. 1946, kdy Československo navštívila Olave, Lady Baden-Powell. Po své návštěvě napsala hostitelkám. Její slova jsou výstižná dnes jako tehdy:

„Kráčejte vpřed s odvahou a důvěrou. Pracujte pilně a hrajte dobře tuto velkou hru skautingu, kterou zároveň s vámi hrají miliony jiných dívek po celém světě. Máme o vás starost a přejeme vám hodně úspěchu. Budu na vás teď i v budoucnu vzpomínat.“

OSLAVY 75. VÝROČÍ ZALOŽENÍ DÍVČÍHO SKAUTINGU

(Sraz výchovných zpravodajek a zpravodajek DLŠ 11.11.1991)

Z úvodního projevu náčelní DK sestry Vlasty Mackové

Vážení hosté, milí bratři, milé sestry,

75. rok založení dívčího skautingu u nás se chýlí pomalu ke konci a my se teprve dnes scházíme, abychom společně vzpomněli na tuto událost.

Rok převratných změn politických znamenal i rok horečné činnosti našeho, po třetí obnoveného hnutí. A tak v té usilovné práci a řešení nesčetných problémů, které samozřejmě ještě vyřešeny nejsou, nebyl čas na oslavy. Na branách dívčích táborů se však objevily pětasedmdesátky, v místních, okresních i krajských časopisech vzpomínky na naše první skautky. Nebylo jich tehdy

mnoho. Ale zato byly odvážné, průbojné, dychtivé po vzdělání, plné touhy po vymanění dívek a žen z vymezeného prostoru, který jim tehdejší společnost vyhrazovala.

Je nás tu ještě skupina, která pamatuje éru 1. republiky a jména sloupů dívčího skautingu, jako byla spisovatelka Bronislava Herbenová, náčelní Milka Milčicová, Dr. Mira Mladějovská, Marie Januščíková, Lída Sobotová, Božena Stýblová a další.

Jaká radost, že tu dnes máme sestru Lídu Filipovou, účastnici mezinárodní konference v Cambridge v r. 1922, která ještě než se v r. 1945 stala zahraniční zpravodajkou, prošla Terezínem, kde s dalšími bývalými skautkami neobyčejně pomohla ženám, které podléhaly zoufalství, a Mili Královou, vůdkyni lesních škol a místonáčelní pro DLŠ v r. 1968. Pozdrav posíláme též Blažence – Marii Benešové, nositelce Stříbrného trojlístku a sestře Maje Hrbové, instruktorce prvních DLŠ.

Nesčetněkrát jsme si letos připomněly při různých příležitostech taktní vedení Vlasty Koseové, laskavou rozvážlivost Anky Filipové, krajní obětavost Aničky Moravcové i oddanost skautské myšlenky u Věry Moravcové, nevyčerpatelnou energii Anduly Florianové, životní optimismus Běly Divišové, milou starosvětskost Mařenky Smítalové, která byla propuštěna z koncentračního tábora s úkolem vypátrat úkryt paní Ireny Svobodové a její dcery, stále zaměstnanou, ale stále smutnou Růženu Řehákovou, do úpadu pilnou Olgu Remešovou, nové náměty pro práci hledající Mílu Brožkovou i kultivovanou Maju Kvíčalovou. Chybí nám veselá, a proti nám mladá, Eva Wondreysová. Po všech zůstalo prázdné místo v ÚR a v náčelnictvu. Ale odešla i předobrá pamětnice začátků skautingu Fanča Bursíková, autorka skautské kuchařky, Fanyňka Javůrková, která vedla hospodářství nesčetných lesních škol, Marie Januščíková, předválečná zemská náčelní Moravy, Jiřina Pokorná, zemská náčelní poválečná, nositelky Stříbrného trojlístku Ludmila Štolbová a PhMr. Viola Králová, „generál“ Helena Soukupová, Ela Boušová; a mnoho dalších, které jsme měly rády a které bez nároků na funkce či řády dávaly všem svou energii skautskému hnutí.

Sraz 1200 skautek 13. června 1970 v Roztokách byl oslavou 55 let trvání dívčího skautingu u nás a zároveň rozloučením. Naše oddíly od září 1970 začaly buď jako oddíly turistické, pionýrské, ochránců přírody, či v rámci tělovýchovy. Jejich zásluhou se naše činnost tak rychle mohla obnovit.

Bojím se, že se mladší lekají, že se utopíme ve vzpomínkách a idealizujeme staré časy. Nebojte se. Chceme jen, aby dnes se formující nová společnost i v naší organizaci navázala na tradice práce těch jmenovaných i nejmenovaných.

Na jaře jsme u nás přivítaly místopředsedkyni světového výboru WAGGGS, která přijela posoudit stav našeho hnutí. Tato návštěva pro nás otevřela dveře nejen do Evropy, ale do celého světa. Na návrh světového výboru byly české a slovenské skautky znovu přijaty 14. června v ohlušující vřavě projevovaných sympatií pěti set zástupkyň 120 států do Světové asociace skautek, jejímž zakládajícím členem jsme v r. 1928 byly. S přáním, aby se nám dnešní slavnost vydařila, napsala nám zástupkyně ředitelky Světové kanceláře Siromi Rodrigo, že jí předsedkyně konstituční komise sdělila, že nám byla uznána práva zakládajícího členu.

Nebýt stále udržovaného přátelství, nemohly bychom se zde sejít. Skautská přátelství jsou pevná a srazy, lesní školy i účast na zahraničních zájezdech budou události, o kterých budete vypravovat ještě vnoučatům. Sluší se přirovnávat cestu vpřed k pochodu s vlajkou v čele. Ale myslím, že skautkám víc vyhovuje kruh, aby na sebe vzájemně viděly.

VZPOMÍNKA NA LESNÍ ŠKOLU 1991

Vůdkyně: D. Bednářová (Zapsala Zdena Šípková)

Na 20. den měsíce Bouří čekalo několik skautek; po znalostech a pohodě všechny touží, jejich cílem je Sokolí dolina - Brodek. Nebe bez mráčku, slunce pálí, LŠ v tuto chvíli začíná, auto úpí pod zátěží, čert ví, co tolik váží, skautky nebo zavazadla, sen se nesplní, jeden stan a v něm dvě sestry musí být, když se oblékáme, venku se střídáme. V táboře nás vítá sestra Šavra a s ní pár Polednic, honem jídlo vybalit a kamna roztopit, všechno má svůj řád, snaž se sestro, snaž, jinak půjdeš bez večere spát. První oheň hoří, o lásce, přátelství, o dobrém slovu sestra Šavra hovoří; nikomu neublížit, to je základ sesterství, jsi jedna z nás, tak se srovnej, nepovyšuj nad jiné, uznáš sama, že ošklivá to vlastnost je, vždyť je radost, možnost mít, být tu mezi náma.

Druhý den začne brzy z rána, v Miletíně se „po svých“ vydáme, s rodištěm Karla Jaromíra Erbena se setkáme, heslem dne je mít úsměv na líci, všem aby dobře bylo a nejvíc Polednici; družinou, co službu má jsou Lípy, snaží se seč mohou, ale s Miluščinou oporou, ta v kuchyni je jako vítr, tváře jí jen planou, naše prázdné misky jsou pro ni slastnou podívanou. Odpoledne strávíme v lese při práci, kácet stromy jako dřevorubci, však z nás mají legraci, to není nic moc pro ženský, Kvítek s Ivou snaží se dát radu dobrou, ale „sóska“ tuhá je, při tvoření sedaček neposedný hřebík stále vyskakuje, konečné je hotová, ale podle sester zkušených je to lepší škrabka na boty, nevadí, celé jsme a bez práce jsou doktorky.

Potom pro nás Vendulka měla testík z rostlinek a Olinka zas chtěla vidět z lasa pár kudrlinek, to vám bylo něco, sester pár je zapletených, ale přece se to daří a krinolína se kolem pasu točí, však to půjde, chce to cvik a pak mžik, stanou se z nás odbornice, jen koukejte, Polednice.

Příští den si připomeň, že i ty sama chyby máš, a tak se i ostatní pochopit snaž, je to velké umění, když to zvládneš, dobrý pocit budeš mít, na službu jsou tady Vrby a tak žádné drby, když chybička se vloudí. Ráno písničkou si zpříjemníme, semafor vyzkoušíme, tečky, čárky přes dolinu kmitají, zprávy se střídají, máme z toho poznanek, děla Majka, že omyl prosté spousta teček je. Šmu nás honí po lese, míč vzduchem nese se, cestou zpátky „berem sóšek“ ale pět, aby večer mohl oheň zase hořet, Kvítek nám vypráví, co o bratru Plajnerovi ví. Dnešní noc se zdála klidnou, Vendulka nás hlídala a v té službě noční pro třicet pět sester knedlíky vařila.

Dvacátý třetí den měsíce bouří se nám svaly už od rána pruží, ale než na Zvičinu se vydáme, pečeme hada a Setonův hrnec chystáme, to pro případ, že by dnešní oběd dohře nedopad. Práce s mapou lehká není, Šmu nám dává do těla a to jsme si myslely, že máme před sebou anděla, trošku jsme ji přelstily, místo po zelené, po modré značce jsme se pustily, cesta vede třešňovou alejí, jsou moc dobré, jak to s námi dopadne, nikdo neví. K tomu hrachu trošku, je to cesta náročná, už abychom byly na tom vršku.

Sestra Kopřa se taky mezi námi objevila, přijela i Vážka a s ní bratr Šark, návštěv není nikdy dost, vzácný host sestra náčelní k nám zavítala a skautky čtyři z Anglie nám představila, moc se jim u nás líbilo, domů se jim nechtělo.

Poznámka“ Instruktorky z „anglického tábora“. Tyto tábory se konaly až do roku 2003.

Potom stavíme ohniště, zkoušíme i tepat do kůže a kdo ještě může, proběhne si terénem Duo Maxi Šikulku, co to pro nás je, zvládly jsme to skvěle, odhady, morseovku, značky, květiny, uzlování, kimovku, azimut i buzolu a to všechno zakončíme pokřikem, a už spát, zítra na nás čeká povídání o organizaci a počasí s bratrem Vaňkem.

Připravil se na nás dobře, téměř nedutáme, nejen slovy jeho i vzhledem se pokocháme, je to mužský k světu, sluncem větrem ošlehaný však taky na lodi zbrzdil snad všechny vody, výklad pěkný měl, ale že přšet začne, to prostě nevěděl. Na hvězdárnu jsme se těšily, v autobuse plno smíchu, veselí, celou cestu jsme si zpívaly, pan správce co provádět nás měl, si dozajista myslel, že to není skautek kupa, ale z Havlíčkova Brodu uprchlic tlupa, kufry plné map noční oblohy, netlačte se, nebojte, je jich dost, každý koupit si má možnost, bylo, zbylo mu jich sedm. Naše přání veliké, spatřit pohádku jak Mach s Šebestovou řadí, správce splnil hravě, to ještě netušil, že úvodní píseň mu zazpívá sbor živě. Zkrátka jsme si užily a dobře se bavily, sestra Šavra měla úmysl dobrý, pane, my jsme jinak normální, nevím, nevím zda s ní správce sdílel názor, dávaly jsme dobrý pozor, která si v tom zmatku nechá návlaky, dopadlo to dobře, podařilo se to Šavře. A už honem domů, hromy, blesky, v táboře je málem potopa.

A už je tu pátek, týden utekl jak voda, co včera z nebe padala, nezoufej si sestro, stále bojuj, optimismem oplývej a darů života rozumně užívej, to je heslo denní. Psychologie je věda, vysvětlila nám sestra Tichá, potom trošku uzlování a abys taky sestro něco znala o slušném chování, nejhorší je zívání, když ti někdo něco vypráví, překonej se, úsměv tě nic nestojí a vzpomínky zůstávají; Iva nám povídala, jak kult ohně zachovávají.

Nakonec zůstává po tom týdnu krásném smutné loučení, slzička nám ukápne, ale je tu přání všech a naděje, že se zase někdy setkáme.

ZPRÁVA SIROMI RODRIGO, zástupkyně ředitelky světové kanceláře WAGGGS

31. května až 5. června 1991

V říjnu 1990 jsme byla informována, že Ústřední rada Českého Junáka udělila mně a Inger Christensenové nejvyšší řád organizace, Lilií v trojlístku. Bohužel jsme nemohly v říjnu přijet. Bylo tedy určeno další datum, 1. června.

Řád jsme dostaly v klubovně na velkém hřišti (pozn. Na Okrouhlíku). Přítomni byli členové ÚR, skauti i skautky. Byly jsme uvítány několika představiteli ÚR, kteří zdůraznili, proč dostáváme tento řád. Po našem poděkování a novém konstatování, že Vaše organizace byla na 27. konferenci znovu přijata za člena WAGGGS, vytvořily se malé neformální skupiny, abychom si mohly se všemi účastníky pohovořit a podívat se na fotografie minulých i současných skautských podniků. Ačkoliv hlavním důvodem bylo udělení řádu, byl pro nás připraven tento program: Návštěva tábora, schůzky skautek, schůzka se starostkou Junáka Dagmar Burešovou, účast na slavnosti slibu, návštěva skautské výstavy v muzeu v Roztokách a v ústředí.

V Brně jsme se zúčastnily závěrečného kurzu DLŠ a setkaly se s brněnskými vůdkyněmi. Jak v Praze, tak v Brně nás doprovázely různé pracovnice Junáka. Byla to dobrá příležitost k procvičení angličtiny a bylo zajímavé pozorovat, jak brzy pohotově mluvily.

Po roce spolupráce bylo zajímavé vidět dívčí skauting „v akci“. Musíme se zmínit o nadšení a obětavosti členek, náčelnictva a vůdkyň. Setkaly jsme se s mnoha mladými vůdkyněmi, se zkuškami nebo před nimi. Cítíme, že po získání určitých zkušeností budou schopny převzít funkce od svých obětavých vůdkyň, které po 18 měsících tolik pracovaly po obnovení dívčího skautingu, a pokračovat v práci.

INSTRUKTORSKÁ DÍVČÍ LESNÍ ŠKOLA V ZUBŘÍ 1991

Úryvek ze zprávy NDK vůdkyně: Anna Machová

*Motto: Skautská láska, pravda, krása,
volá sestry v žití kruh!
Nás dnes pojí nová síla,
nás tu spájá skautský, duch!*

Již v r. 1990 proběhlo několik lesních škol. Náčelnictvo dívčího kmene se proto rozhodlo uspořádat na jaře 1991 instruktorskou dívčí lesní školu (IDLŠ), kde by starší sestry mohly mladším nadšeným sestrám svými odbornými a praktickými zkušenostmi doplnit jejich představu o „skautském duchu“ a dodat informace o světové organizaci WAGGGS.

Organizace DLŠ se ujal odbor lesních škol při dívčím náčelnictvu; Školu vedla Ing. Anna Machová, technickou přípravu zajistila Lili Štrofová. Školy se zúčastnilo 70 sester z České republiky, 12 sester ze Slovenské republiky a jedna sestra z maďarské skupiny Slovenského skautingu. Kromě instruktorek a instruktorů našich se na přednáškách podíleli místopředsedkyně světového výboru Dr. Marianne V. von Maarschalkerweerd, členka evropského výboru Elsa Tromborg, prezidentka rakouské organizace Hilda Ernegg, zpravodajka LŠ v Rakousku Dr. Monika Fabian, Peter a Monika Kerbelovi z Rakouska a Monica Carden z Anglie.

Do programu jsme zařadily i diskusi o stěžejních otázkách, které se budou řešit v rámci přípravy budoucího sněmu. V popředí stála otázka nové organizace hnutí. Vzhledem k tomu, že v naší republice máme v rovnocenném partnerství mužů a žen ještě mnoho co dohánět, budeme stále usilovat o přípravu našich budoucích žen samostatnou prací od družin až po náčelnictvo a podle stanov WAGGCS je vést k „zodpovědnému vůdcovství“. Diskutovalo se i o novém znění slibu a hledala se formulace pro všechny členy a členky hnutí přijatelná.

V otázce koedukace by neměly být problémy, protože psychologové i vůdkyně z praxe vycházejí z poznání, že je třeba v určitém období vzhledem k rozdílné vyspělosti chlapců a děvčat rozvíjet jejich osobnost odděleně.

NÁVŠTĚVA V ANGLII

Ve dnech 31.7. - 16.8.1992 jsme vedly (Věra Šťastná a Štěpánka Doležalová) skupinu dívek z Prahy a okolí do Anglie. První týden jsme strávily na jamboree v Essexu, druhý týden v péči rodin, my u sestry Gill Andreyew v Cambridge, dívky v Haddenhamu, vesnici vzdálené 20 mi1 od Cambridge.

K dopravě do Anglie jsme využily služeb Bohemian Express a cesta jejich autobusy příjemně uběhla. První kroky na anglické půdě vedly v Londýně do B.P. House a potom nás mikrobus, s kterým nás očekávala Gill již na autobusovém nádraží (na Paddington Station), odvezl do Essexu, prvního cíle naší cesty. Tábor byl obrovský, vždyť účastníků bylo více než 4 a půl tisíce (800 tvořil organizační štáb, vedení a úklidové čety). Děлил se na 10 subcampů, přibližně po 400 lidech. My spolu se skautkami z Haddenhamu jsme tábořily v subcampu portugalském. Celkem se na jamboree sešli skauti a skautky ze 16 zemí.

Sobota 1.8. byla dnem úvodním. Utábořily jsme se a večer zúčastnily zahajovacího ceremoniálu. Byla to hlavně podívaná s parašutisty, historickou bitvou a ohňostrojem. Kromě nám dobře známých programů jako turistiky, šifrování, morseovky jsme si vyzkoušely i motokáry, auta (quod bikes), kanoistiku, jízdu na vodním skútru, slézání umělé stěny, lukostřelbu ap. Ani zde se naše děvčata neztratila, přestože řadu aktivit dělala poprvé, v „klasických“ disciplínách dokonce zvítězila. Moc se

nám líbily hry připravené pro jedno odpoledne. Bylo v nich hodně humoru a vyhrát mohli i ti fyzicky méně zdatní. Každý večer se pořádala diskotéka, koncert nebo něco podobného. Vůbec se nám zdálo, že celé jamboree bylo setkáním komerce a „skautingu“. Zatímco musel úvodní ohňostroj stát spoustu peněz, na druhé straně šily anglické vůdkyně v mezinárodním centru celá odpoledne ze zbytků barevných látek deky, které posílaly rumunským skautkám. Chtěla bych se též zmínit o tom, jak samozřejmě jsou do všeho dění začleněny handicapované děti (přivezly jsme materiály s kontaktní adresou pro handicapované, které Štěpánka předala handicapovaným dětem). Setkali jsme se s nimi na diskotéce i v zábavném parku.

Úspěch měly naše rukodělné práce, zvláště výrobky z kůže, a zpěv doprovázený hrou na kytary nebo flétny. Po tom, co naše skupina vyhrála v „Talent Competition“ portugalského subcampu, byla zvána zahrát a zazpívat skoro každý den. Nejkrásnější bylo ale vystoupení poslední, na závěrečném ceremoniálu, kde 10 z 15 zpěváků a obě flétny byla naše děvčata. Za naprostého ticha se se všemi účastníky loučila třemi písněmi.

Blíže se ještě zmíníme o setkání, které proběhlo v domě Gill Andreyewové za účasti tamějších vůdkyň, skautek, starosty Cambridgeského hrabství, náměstka primátora Prahy dr. Jiřího Exnera (trávil v Cambridge dovolenou) a naší skupiny. Dr. Exner prohlásil: „Děti jsou výbornými vyslanci své země a z toho plyne, že za hranice bychom měli posílat ty, které něco skutečně umějí.“

Pozn.: V r. 1993 přijely skautky z Cambridge do Prahy. Na Staroměstské radnici byly přijaty, jak jim dr. Exner slíbil.

28. SVĚTOVÁ KONFERENCE WAGGGS (Hana Bouzková)

Ve dnech 30.6. - 9.7.1993 se konala v dánském Nyborgu 28. světová konference WAGGGS (World Association of Girl Guides and Girl Scouts - světové organizace skautek). Za Českou republiku se jí účastnila Hana Bouzková, za Slovenskou republiku dr. Maria Jana Jablonská. Na této konferenci byly přijaty národní organizace České a Slovenské republiky jako samostatné. Do té doby byl členem Československý skauting.

Heslo konference bylo Today s Challenge - Our Future - Naše budoucnost je v tom, čím se zabýváme dnes.

WAGGGS sdružuje po přijetí dalších členů na této konferenci 128 organizací, na konferenci byly zastoupeny 102 organizace a byly přítomny i delegace zemí, které ještě členy nejsou, ale o členství usilují. Jako noví členové byly např. přijaty Maďarsko, Rumunsko, Estonsko, Lotyšsko, Namibie, San Marino; zatím nebylo přijato Polsko a Bělorusko.

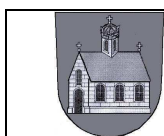
Na konferenci byly zvoleny čtyři nové členky světového výboru a čtyři náhradnice. Funkční období ve světovém výboru je devítileté, každé tři roky se mění třetina členek. Novou předsedkyní světového výboru se stala Doris Riehm z USA. .

Konference zhodnotila práci WAGGGS za uplynulé období, stanovila úkoly pro příští tři roky. Hlavním úkolem WAGGGS je především podpora rozvoje dívek a mladých žen, které by se měly podílet s muži rovným dílem na řízení věcí od skautských organizací, obcí, až po rozhodování na státní a mezistátní úrovni, dále úkoly výchovy a vzdělávání v měnícím se světě. Sem patří především problémy životního prostředí, otázky zdraví, rodiny, otázky míru.

Konference se zabývala i vztahy k WOSM a úzkou spoluprací s touto druhou světovou skautskou organizací, sdružující především chlapce a mladé muže, i výhledem na splynutí obou organizací v budoucích letech. Konference rovněž rozhodla o vybudování pátého světového centra, a to v

Africe (čtyři již existující centra jsou Naše chata ve Švýcarech, Pax Lodge v Londýně, Our Cabaña v Mexiku a Sangam v Indii).

Kromě členů dánské královské rodiny - princezna Benedikte v hnutí velice aktivně pracuje - byla na konferenci přítomna Betty Clay, nejmladší dcera manželů Baden-Powellových, i její dcera Gill. Delegátky, které se před třemi léty zúčastnily 27. konference v Singapuru, kde bylo Československo po dlouhých letech znovu přijato za člena, vzpomínaly s dojetím na tento okamžik a naši delegátku Vlastu Mackovou. Díky tomu jsem se mohla přesvědčit, kolik přátel má ve světě naše hnutí, kolik lidí nám drží palce a má zájem o osud nejen skautingu, ale celé země.

Z Chlumeckých listů

Skautskou stezkou chlumeckých junáků

Úvodem. Na mnoha místech v regionálním tisku mají skauti svůj pravidelný sloupeček. Je tomu tak i v Chlumci nad Cidlinou. Každý měsíc po dobu čtyř let vychází jejich Skautská stezka. Má již svou stabilní podobu i obsah. Hlavička rubriky je doprovázena charakteristickou kresbou, skautské lilie s trojlístkem, táborem věží a indiánským symbolem příslušného měsíce. Pravidelně obsahuje aktuální události chlumeckých skautů a zprávy ze skautského světa. Svě místo věnuje i skautské paměti, zejména dávným táborům, a nezapomíná na rady v oblasti skautské výstroje. Všechny části textu jsou často doprovázeny pěknými kresbami. O tuto pravidelnou rubriku se velmi pečlivě stará místní oldskaut, člen střediskové „rady starších“ a v současné době náčelník kmene dospělých br. Vladimír Köhler-Mika. Nahlédněme proto společně na vskutku barevnou stezku chlumeckých skautů.

AKTUALITY

! dospělí skauti mají své tábory

Zatímco chlumecká skautská omladina letos postavila svůj tábor v krásném lesním prostředí v Břehách u Přelouče, dospělí skauti tábořili uprostřed pískovcových skal poblíž Pařezské Lhoty. Kuklenské středisko Junáka tam postaví o posledním červnovém víkendu většinu staveb a stanů. Starší generace skautů z celé republiky během příštího týdne tábor dokončuje, a zejména hlídá. První sobotu o prázdninách je pak vystřídá skautská mládež.

Ani letos nechyběli chlumečtí „oldskauti“ na tomto sympatickém setkání, kde si každý ověří svoje dovednosti a mladistvý elán. Je k neuvěření, jak se tito „dospěláci“ dokáží vžít do atmosféry skautského tábora, kde přátelství je na prvním místě. Táborníci mají své povinnosti, dokončovací práce, noční hlídky, služby v kuchyni atd., ale zároveň mají i svůj program rozcvíček, vztyčení vlajky, přednášek, besed, sportovních klání. Rozhodující však jsou chvíle strávené mezi lidmi stejné krve, kde si ověřujeme, že jsme zůstali po celý život skauty a že nejsme se svými životními zásadami osamoceni.

Až uvidíte kolem spěchat někoho, kdo má na zádech batoh a na rukávu skautskou lilii vězte, že nezáleží na věku, rozhodující je, jak jsme skautský slib, zákony a principy přijali za své. A uvažujte, zda se nemáte přidat!

Kdo jsou roveři

„Rover“ znamená poutník. Rovering vznikl z potřeb odrůstajících skautek v roce 1916, a skautů v roce 1917, mít svůj vlastní, specifický „roverský“ program.

Roveři a rangers (roverky) jsou třetí výchovnou kategorií Junáka. Lidé v jejich věku (od 15 let) se vyznačují intenzivním hledáním identity, svého místa ve světě, upevňují si a hledají své postoje, a proto je kladné působení na tuto věkovou skupinu velice důležité. Ve všem, s čím se roveři v předchozích letech setkali, co prožili v oddílech, rodině, ve škole, si teď snaží udělat pořádek, srovnat si vše v hlavě, zaujmout k tomu nějaký (svůj) postoj. To nemohou dělat sami, potřebují pomoc jednak od vůdce, ale hlavně od party svých kamarádů. To, že důvěřují daleko více svým vrstevníkům než dospělým, je dalším rysem této kategorie. Je zde také daleko větší potřeba sdružování se a dá se říci, takřka nutnost koedukace.

Touha po překonání sebe sama je dalším rysem roverského věku – posouvat své hranice možností, vyzkoušet si, co všechno dokáží, kde a jak obstojím. Jedním z posledních důležitých rysů tohoto věku je touha být prospěšný jiným; ne nadarmo dal světový zakladatel skautingu Baden – Powell roverům do vínku právě heslo „sloužím“.

Kdybychom pátrali po tom, jací roveři mají být a co mají dělat, dalo by se vše jednoduše vyjádřit sloučením roverského hesla a tří základních skautských principů:

- služba vyšším principům (Bohu), hledání smyslu života, uspořádání svých hodnot
- služba společnosti (skautskému hnutí i ostatní veřejnosti), a to jak formou klasické služby (brigádami, péčí o potřebné), tak formou přijímání odpovědnosti za věci v roverově okolí
- služba sobě, možno říci odpovědnost za sebe, svoje činy i svoje myšlení, za svůj osobní všestranný rozvoj.

Několik zajímavostí o roverech a rangers:

- nejstarší výchovná kategorie v Junáku (15-25 let) následuje Kmen dospělých, ale to již není „výchovná kategorie“
- oddíl roverů a rangers (zkráceně R+R) se říká kmen
- „Kmen“ se jmenuje časopis pro R+R
- v Junáku působí na 290 kmenů R+R
- podle průzkumů z let 2000-2003 jen 5% roverů a rangers uzavřelo v tomto věku sňatek
- nejčastějším důvodem, proč jsou R+R členy Junáka, je parta dobrých kamarádů
- na druhém místě je touha pomáhat mladším skautům.

I historii chlumeckého Junáka píší roveři a rangers. Nejpočetnější a nejznámější byli po roce 1945. Dnes vede kmen (oddíl) R+R sestra Mgr. Kateřina Konášová. Dobrý vítr do plachet.

Setkání přátel Junáka

V předvánočním čase se každý rok scházejí v klubovnách chlumeckého střediska bývalí i stávající dospělí skauti a přátelé Junáka. Jsou to milá setkání, kdy se vzpomíná na tábory, kamarády a prohlíží se staré zápisy i kroniky, které připomínají tolik příhod z dob mládí. Všichni se živě zajímali i o současné dění ve středisku, nové přístupy dětí i dospělých ke skautingu. Průřez činnosti oddílů v roce 2005 ukázala na stěnu promítnutá počítačová prezentace skvěle vytvořená ses. Applovou-Matylidou.

Setkání se zúčastnilo přes třicet sester a bratří různého věku. Přijeli i tři generace rodiny Holoubkových z Hradce Králové – děda (Kája), otec i syn, dorazili Kalivodovi, Čermákovi a nelze vynechat ani br. Jos. Volejníka-Laurela (zástupce vedoucího střediska v roce 1969), který přijel na setkání a znovu se zaregistroval do řad chlumeckého Junáka, aby podpořil skautské hnutí v našem městě.

V teple, při chlebičcích a tradičních zákuscích br. Čermáka uběhlo setkání příliš rychle a přátelé se museli rozejít i rozjet do svých domovů. Díky všem za krásný večer, díky za to, že ve svém životě nezapomněli na morální hodnoty, které jim jejich vůdcové vštěpovali a které by tolik potřeboval dnešní svět.

Výprava na Trosky

Sednete-li v Chlumci n.C. do vlaku na Ostroměř a v družné zábavě ujedete celkem asi 40 km, můžete vystoupit na malé železniční zastávce Ktová. Před sebou máte v dálce siluetu hradu Trosky. Stačí několik kilometrů chůze, vybrat si strmé stoupání nebo pohodlnější, poněkud delší asfaltku, a jste před branou hradu.

Po vydýchání (vybrali jsme si, přes spoustu křížků na krku, strmou stezku) a zabušení na bránu, nás přivítal bývalý chlumečák, dnes kastelán hradu Trosky, Mgr. Luboš Martínek. Po vítacím obřadu se pochlubil svým hradním příbytkem (dřevěnou stavbou vedle brány, s elektrickým vytápěním a Internetem), ukázal nám svou miniaturní zahrádku léčivých bylinek a poslal nás na prohlídku. Vystoupali jsme spoustu schodů, rozhlédli se po zamlženém kraji, poučili se na tabulích o historii a nakonec skončili při kávě v dlouhém povídání o životě na hradu a novinkách v Chlumci n.C.

Na zpáteční cestu jsme měli ještě dostatek sil (a bylo to s kopce), takže jsme pomalu kráčeli krásnou krajinou Českého ráje přes vesničku Tachov, kolem rybníků Vidlák, Hrudko a Rokytnický, přes říčku Libuňku, na železniční staničku Borek. A na těch deseti kilometrech jsme se opět utvrdili v tom, že stojí za to po té naší české zemi chodit pěšky, protože je hezká a pěkná!

Čarodějnice

Možná, že s trochou nostalgie vzpomínáme na bývalé „Čarodějnice“, opravdoví pamětníci snad i na dobu před druhou světovou válkou, vždyť chlumečtí skauti pořádali čarodějné reje pro veřejnost již ve třicátých letech minulého století! Za ta léta se vystřídalo několik míst, kde se pálil oheň, pozemky se postupně oplocovaly, zastavovaly. I ten poslední, za nemocnicí, je rozdělen na stavební parcely s vybudovanými inženýrskými sítěmi a příjezdovými cestami.

Díky přísné legislativě a nedostatku vhodného místa pro zapálení ohně se již druhým rokem a asi na dlouhou dobu, přestěhovaly chlumecké čarodějnice na stadion Pod sokolovnou. Namísto tisícíhlavého průvodu městem a obrovské hranice navážené občany po celý rok, připravili skauti jednu z ohňových staveb svého repertoáru, téměř dvoumetrovou „pagodu“. O jejich mistrovství svědčí i to, že přes téměř celodenní déšť ji v souladu se svými zásadami zapálili bez použití chemie.

Chladné počasí odradilo řadu diváků, ale přesto program zhlédlo přes půl tisícovky návštěvníků z dalekého okolí. Od malých čarodějnic až po dospělé mažoretky doprovázené hudbou ZUŠ z Chlumce n.C. byli všichni napjatě sledováni a odměňováni potleskem. I letos patří zásluha za

zdařilý večer zejména Základní umělecké školy z Chlumce n.C., Sokolu, Domu dětí a mládeže, středisku Junáka v Chlumci n.C. a dalším obětavým lidem! Díky všem, kteří tuto tradici v našem městě udržují, pořadatelům i účinkujícím!

Svatý Jiří patron skautů

Rytíř bojující s drakem, má svátek 24. dubna. Svátý Jiří je patronem skautů na celém světě a proto tento den je slavnostní příležitostí pro udělování skautských vyznamenání (zejména řádu Sv. Jiří, který se uděluje za dlouholetou a mimořádnou výchovnou činnost), výstupu k mohyle Ivančeny a uskutečnění dalších akcí v řadě zemí.

Málokterý svátý je tak populární, patron Anglie, vojáků, jezdců, rytířských řádů, a tak opředen legendami jako tento voják, který za císaře Diokleciána, kolem roku 303, šel pro Krista na smrt. Jisté se zdá být jen to, že podstoupil mučednickou smrt v Lyddě, kde byl v šestém století nalezen jeho hrob, jediný pevný základ pro kult, datující se od konce IV. století. Šířil se překvapující rychlostí na Východě i na Západě, obzvláště v Anglii, kde byl znám již v VIII. století. Jako patron rytířstva a zbraní stal se prostě patronem Anglie. Proslulý prapor svatého Jiří pochází z roku 1284; první anglický rytířský řád z roku 1348, řád podvazkový, byl přirozeně pod patronátem tohoto světce. I protestantská reformace si uchovala jméno Jiří ve svém kalendáři. Od roku 1970 patří sv. Jiří mezi několik světců, které církve postavila mimo řadu bezpečně prokázaných a kanonizovaných jmen.

My skauti, kteří sv. Jiří ctíme jako svůj mužný vzor, chápeme alegorické jádro legendy takto: Drak, s nímž Jiří bojoval, je znázorněním zla, které pokušením a svodem snaží se utratit duši člověka, určenou povznést se životem až k vyšším cílům (Bohu). Sv. Jiří zabil kdysi jednoho draka Zla a Pokušení, ale kolik nových dráčat se rozlézá po celém moderním světě a jak jsou agresivní a nebezpeční!

V Chlumeckých listech bychom našli i další zajímavé zprávy, ale rozsah Ročenky má svá omezení. Ještě nahlédněme na dva příspěvky o kterých se dá říci, že jsou spíše aktuální.

NEZAPOMÍNEJME, STÁLE SI PŘIPOMÍNEJME !

17. listopad 2006 - 67 let od roku 1939 a 17 let od roku 1989

28. října roku 1939 demonstrovali naši spoluobčané, a především studenti, proti nacistické okupaci. Byl postřelen student Jan Opletal, který zranění podlehl. Při jeho pohřbu došlo ke střetu studentů s nacisty. Důsledek se záhy projevil. 17. listopadu byly přepadeny studentské koleje v Praze. Devět představitelů studentstva bylo zastřeleno, mnoho jich bylo odvečeno do koncentračních táborů. Mnozí z nich se nevrátili. Údajně na tři roky byly uzavřeny vysoké školy. Nacisté nikdy provoz na vysokých školách neobnovili. K jejich otevření došlo až po obnovení naší samostatnosti v květnu 1945.

Od listopadu 1939 sílil nacistický teror. Vyvrcholil po atentátu na zasunujícího říšského protektora Reinharda Heydricha dne 27. 5. 1942. Čeští občané byli hromadně popravováni. Byly vyhlazeny Lidice a Ležáky a do konce války ještě další obce a osady. Ještě v květnu 1945 v Praze vraždily jednotky SS bezbranné občany. Popravených, umučených a vězněných v koncentračních táborech byly statisíce. Naplno to začalo po 17. listopadu 1939.

Komunistická totalita začala po puči v únoru 1948. Podle oficiálního dokumentu ÚDV - Ústavu pro dokumentaci a vyšetřování zločinů komunismu bylo:

- 234 lidí odsouzeno a popraveno z politických důvodů
- 300 lidí zemřelo v důsledku nelidského zacházení ve vyšetřovací vazbě
- 167 lidí bylo zastřeleno na hranicích při pokusu o útěk do svobodného světa
- 83 lidí zahynulo v hraničním pásmu v drátech napájených elektřinou
- 280 000 lidí bylo z politických důvodů odsouzeno, mnozí k mnohaletým pobytům ve věznicích či koncentračních táborech na Jáchymovsku a Příbramsku
- 80 000 lidí bylo bez důvodů posláno do táborů nucených prací
- 60 000 mužů muselo vojnu odsloužit v jednotkách PTP-pomocných technických praporů, často v trvání i několika let
- 240 000 lidí emigrovalo
- 30 000 lidí bylo perzekuováno při zaměstnání, mnohým bylo znemožněno studium.

V roce 1953 byly v Plzni brutálně rozehnány mohutné demonstrace Škodováků proti měnové reformě. Mnozí z nich skončili v Jáchymově. V lednu roku 1968 začalo posléze za nadšeného souhlasu většiny národa Pražské jaro.

21. srpna 1968 vpadly do Československa jednotky Varšavské smlouvy, a především jednotky sovětské. Bylo jich přes půl milionu. Nastala okupace republiky. Poslední sovětské jednotky odešly až v roce 1990.

Tím začalo období tzv. normalizace. Všechny občanské svobody byly opět potlačovány. Při vpádu okupačních jednotek přišlo přes sto lidí o život, mnoho jich bylo těžce zraněno. Demonstrace proti sovětské okupaci v roce 1969 byly opět nelidsky potlačeny jednotkami SNB, lidovými milicemi a čs. armádou. Byli další mrtví a ranění. V létech~1969-1989 docházelo k demonstracím proti komunistickému režimu. Vždy byly brutálně potlačeny.

Začátek konce komunistického režimu nastal 17. listopadu 1989. Původně pokojné shromáždění na Albertově a na Vyšehradě při příležitosti padesátého výročí 17. listopadu 1939 se změnilo na pochod tisíců studentů po nábřeží do centra města. Na Národní třídě zasáhly opět velice brutálně pořádkové jednotky SNB, pohotovostní pluk SNB i složky StB. Byla spousta zraněných a mnozí byli hospitalizováni v pražských nemocnicích. Zašlo to na Albertově a vyvrcholilo na Národní třídě.

Lidé měli režimu dost. Míra trpělivosti byla navršena. Následovaly desetitisícové demonstrace na Václavském náměstí a téměř milionové na Letenské pláni. Komunistický režim se zhroutil. Začali to studenti 17. listopadu 1989. Připojila se valná většina národa.

Miroslav Pergler-Dany

ZA MARTOU KUBIASOVOU

Možná tuto zprávu nepřečtete, protože vám jméno nic neřekne. Nemáte před sebou bílý list papíru s černou obrubou, kde byste si pod jménem po tradičních úvodních slovech o rodinném vztahu k jmenovaným pozůstalým povšimli slov oldskautka sestra „Sovička“. Českotřebovský klub OS se tak hlásí ke své skautsky nejstarší člence. Ačkoliv dosáhla věku 86 let, napsala ještě nedávno do českotřebovských zpráv vzpomínku na náš roj šotků a jeho vůdkyni a popsala nezapomenutelné dojmy z účasti na Vseslovanském jamboree v Praze v r. 1931.

V úvodu vzpomněla na program našich schůzek a výletů i svůj slib. „V r. 1929 jednoho teplého tmavého večera při táboráku jsem složila šotkovský slib: „Slibuji na svou čest, jak dovedu

nejlépe, milovati vlast svou Republiku československou a sloužiti jí věrně v každé době. Tělem i duší býti hotova pomáhati bližnímu“ a zvedla dva prsty. Řídím se tím celý život“.

Po vylíčení dojmu ze zakončení průvodu Prahou a proslovu prezidenta republiky T.G. Masaryka o významu skautingu pokračuje.

„Ve městě byly poměry skrovné. Žádný dům dětí, z počátku ani klubovna. Jako šotci jsme se scházeli v kuchyni naší vůdkyně. Hrávaly jsme Kimovu i Setonovu hru, zpívaly národní písně, předváděly výstupy z časopisu ČsČK - učily jsme se tím základům hygieny i ochrany zdraví. Když se blížily přijímací zkoušky do gymnázia, psávaly jsme i diktáty a vypočítávaly početní příklady; o nedělích jsme chodily do přírody, seznamovaly jsme se se jmény rostlin, uměly jsme dokonce podle osení poznat zaseté obilí“.

Když jsme se staly skautkami, přivezly jsme si v r. 1932 z našeho letního putování, na které jsme šetřily celý rok, zlatou medaili ze závodů skautek v Hranicích na Moravě. Tam se totiž konal velký „Sjezd národů“ se župními závody, kam nás nasměroval výpravčí z nádraží v Přerově. Sotva jsme vyjely ze Třebové, přišel po pár kilometrech průvodčí se vzkazem, že má vůdkyně v Přerově přijít do dopravní kanceláře. Bylo mnoho dohadů, proč. Podařilo se mu sestru vůdkyni přesvědčit, že i přesně vypracovaný plán cesty se může pozměnit!

V r.1934 jsme už jely na župní sraz do Dobrušky s jednou závodní hlídkou, Zde už jsme nevařily jen vajíčko, neřezaly o závod poleno a neplnily další úkoly, tady šlo „do tuhého“. Nejvíce jsme trénovaly vztyčování stanu. Limit k postavení stanu se zapnutím olivek a zatlučením kolíků byl 2 minuty. Každé ráno před školou jsme na domovním trávníku s budíkem na měření času trénovaly. Získaly jsme tehdy 2. místo za sextánkami z Kostelce nad Orlicí.

Marta „zúročila“ svoje skautské základy celým životem. Tatínek jí zemřel dřív, než šla do školy, měla ještě mladšího bratra. Samostatný život začínala jako absolventka obchodní školy. Překonalala vážné onemocnění s operací s přesvědčením, že když vydržela při prázdninovém putování si nepostěžovat na žízeň, vydrží i bolest. Tato její vzpomínka byla uveřejněna v Junáku v letech 1968-1970. Při omezování počtu administrativních sil se ve svých 30 letech přihlásila do ošetřovatelské školy a brzy po maturitě se stala vedoucí sestrou v sanatoriu na Dobříši.

Na důchod se vrátila do České Třebové. Svoje vzorně uspořádané fotografie a památky z četných cest za krásami přírody i „cennými výtvary lidskými“ jsou jejím odkazem. Další její láskou byla zahrádka. V pohlední době byl pro ni klub OS oporou.

Její obšírné dopisy jsou plné vzpomínek na náš roj i oddíl a zároveň přehledem zásad, které nám byly vštěpovány jako nezbytné pro čestný život. V některých jejích dopisech jsou vylisovány květy z její zahrádky. Také hořec.

Vlasta M.

Ročenka kmene OS je vkladatelnou přílohou Kmenových novin OS, březen 2007, část B. Kluby kmene OS mohou tuto přílohu pro svou potřebu kopírovat. Příspěvky zasíláte na adresy uvedené v tiráži kmenových novin OS.

Neprodejné, určeno pro potřebu klubů OS